

KERK & Leven

19

2023

WEEKKRANT

10 MEI

JAARGANG 84

EDITIE 1268

PE MARTA EN MARIA SINT-KRUIS

WWW.KERKENLEVEN.BE

P900720 | AFGIFTEKANTOOR: 2099 ANTWERPEN X | AFZENDER: HALEWIJNLAAN 92 - 2050 ANTWERPEN

Afscheid van de Zusters van Maria van Pittem

O, o, o zusters, wat hebben jullie nu gedaan? Na zoveel jaren, als ik goed ingelicht ben sinds 1878, dit is dus 145 jaar, vertrekken de zusters van Maria van Pittem uit Sint-Kruis. We zijn ontheemd. Wat moet er van ons, Sint-Kruisenaars, worden? De mensen van Male hadden al een voorsmaakje gekregen want de zusters die daar in het kleine klooster woonden, kwamen vrij recent naar het klooster hier in de Pastorieweg. Maar o wee, het heeft niet lang mogen duren. Wat moet er van ons allen worden? Zullen wij verloren lopen in deze snel veranderende wereld? Zullen we aan een deur staan die niet meer opengaat? Zal het geld nog geteld worden van de omhalingen in de twee kerken? Ik weet het niet...ik mag er nog niet aan denken.

Maar, genoeg over het onheil dat ons overkomt. 145 jaar zijn jullie op Sint-Kruis geweest, en bijna 100 jaar op Male. Wij hadden 2 feesten op het oog, de voorbereidingen waren op beide parochies reeds aan de gang, 100 jaar Male en 150 jaar Sint-Kruis. Maar die gaan nu niet door. Wat zullen wij nu doen met onze

vrije tijd, we krijgen het niet ingevuld...alhoewel.

Beste zusters, sta mij toe geen namen te noemen, ik zou alleen maar zusters vergeten en dat zou hen onrecht aandoen. Want jullie hebben zich allen onverdroten ingezet op de plaats waar je was, was dit nu in zending in de missies, op de school, in de plaatselijke gemeenschap of in de keuken.

Ja, er was reeds een kleine congregatie van de zusters van Sint-Vincentius van Lendelede op Sint-Kruis vanaf 1843, maar jullie vervoegden hen in november 1878. En jullie kwamen naar hier om het onderwijs en de sociale voorzieningen verder uit te bouwen die werden opgestart. Het klooster en de school worden gebouwd in de pastorieweg tussen 1926 (de school) en 1930 (het klooster). In 1959, mijn geboortjaar, wordt de handelsschool opgericht, in 1965 het secundair onderwijs. En de school blijft groeien tot wat recent MIA is geworden, een ongelooflijke erfenis die jullie nalaten.

À propos, veel vroeger was er ook al onderwijs in Sint-Kruis, maar dat was in een café en meneer pastoor die les gaf en de schoolgaande jongens kwamen niet steeds helemaal nuchter thuis na de les.

Wat doen jullie nog? In oktober 1965 starten jullie de kinderopvang op, ook in de Pastorieweg en nadien ook de naschoolse opvang wat later zal uitgroeien tot ons Tuintje en ons Huisje. Ook onze eigen kinderen hebben daar opvang genoten.

Jullie hadden drie belangrijke doelstellingen in jullie congregatie op Sint-Kruis. De eerste was onderwijs, maar daar heb ik zonet een overzicht van gegeven. Een tweede was missionering. Niet alleen hier ter plaatse in Sint-Kruis maar ook in Congo en Rwanda. Ook bij jullie is er nu nog zeker iemand die daar jarenlang haar beste krachten heeft gegeven en die dit nog steeds in haar hart draagt.

Een derde doelstelling was dienstbaarheid. Inzet voor Sint-Vincentius, voor mensen in nood, voor de missie naaiking. Maar ook als

parochieassistente, in ziekenzorg, OKRA, het parochiaal zangkoor en in het onthaal van nieuwe inwoners waren jullie steeds bezige bijen, steeds maar om mensen te helpen.

Op het hoogtepunt, in de jaren 1950-1960, waren jullie met 35-40 zusters in het klooster. Het kloostergebouw was volledig bezet, tot de nok gevuld zoals men zegt. Maar nu is het leeg. De gangen worden kil, er is geen leven meer. Alleen maar vervlogen herinneringen aan bruisende tijden vol dienstbaarheid, luisterend oor en gastvrijheid. We hopen dat het klooster een zinvolle bestemming krijgt naar de geest van jullie congregatie.

Ouder worden is mooi maar heeft ook zo zijn problemen. De zorg wordt minder evident.

En dan dringen zich soms maatregelen op die men liever niet heeft maar die nu éénmaal noodzakelijk zijn. Dan komt er een verhuis naar een huis waar professionele zorg aanwezig is. En zusters, jullie zijn niet ver weg. Slechts enkele kilometers zijn jullie verwijderd van jullie

vertrouwde klooster. Het had erger gekund, Gistel, Pittem. Er is dus nog hoop voor ons. WZC Herdershove aan de Oude Oostendse steenweg 95 in Sint-Pieters is jullie nieuwe stek. Jullie blijven wonen bij de Sint. We kunnen dus een bezoekje brengen, mogen wij dat?

Lieve zusters, jullie worden vanaf nu met zorg omringd na jullie bijna 150 jaar onverdroten inzet in Sint-Kruis, in Vlaanderen en in landen van Afrika. Het is jullie van harte gegund. Leef nog lang en gelukkig, we zien mekaar nog wel terug.

Leve onze zusters van Maria van Pittem.

Johan Devoghel

Met dank aan Johan Duyck vanuit de Werkgroep Heemkunde Sint-Kruis voor de informatie.

(Nog enkele foto's op pagina 3)

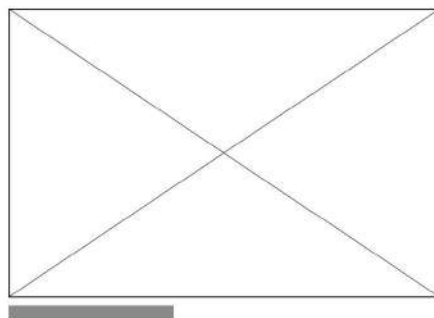
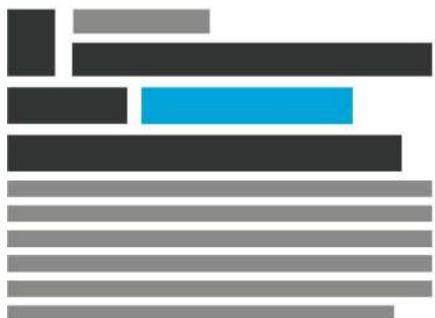
Alle zusters werden door Lien naar de voorste rijen gestuurd...

...de viering was immers ter ere van hen.

Sympathisanten van de zusters zijn ingegaan op de uitnodiging om naar de viering te komen.

Colofon

DIENST PAROCHIEBLADEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parochiebladen@kerknet.be

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.treviplus.be

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren.

KERK & leven is een uitgave van
Studiecentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Herman Cosijns

Diocesane redactie Brugge
Liselotte Anckaert, 050 44 49 50,
liselotte.ankaert@kerknet.be
Bertrand Goethals, 09 225 16 26,
bertrand.goethals@kerknet.be
Potterierei 72, 8000 Brugge

**Plaatselijke redactie
en abonnementen**
Rekeningnummer:
BE22 4752 0671 0147
Pastorieweg 15

Foto's Kerk en Leven
Alle foto's zijn genomen door
eigen medewerkers

**Hugo Pieters, pastoor-moderator
Federatie Sint-Kruis**
Brieversweg 332
tel./fax: 050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Wilfried Desrumaux, diaken
Kastanjelaan 4
tel. 050 35 83 54
wilfried.desrumaux@telenet.be

Bart Verhelle, diaken decanaat
Moerkerkse Steenweg 391
tel. 0492 316 993
bart.verhelle@live.be

Lien Lecompte
Parochieassistente federatie Sint-Kruis
0477 0913 49
kerkenlien@gmail.com

Federaal rekeningnummer:
BE77 7510 0283 2642

**Secretariaat
Sint-Thomas van Kantelberg**
Brieversweg 332
Dinsdag van 9.30 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur
tel./fax 050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Secretariaat H. Kruisverheffing
Pastorieweg 15
Maandag van 9.30 tot 11.30 uur
tel. 050 35 45 84
hkruisverheffing@gmail.com

VIERINGEN EN DIENSTEN

**HK = HEILIGE
KRUISVERHEFFING
ST = SINT-THOMAS
VAN KANTELBERG**

**Zaterdag 13 mei in ST
18.00 u.** Eucharistie
voor een overledene.

**Zondag 14 mei in HK
10.30 u.** Eerste communie
voor **VBS Mozaïek en de Kade.**

**Woensdag 17 mei in HK
09.00 u.** Morgengebed
Getijdengebed in de kapel.

**Woensdag 17 mei in HK
Vooravond OLH Hemelvaart.
18.00 u.** Eucharistieviering
voor overleden grootouders Insl-
gers-Deruelle

**Donderdag 18 mei in ST
OLH Hemelvaart.
10.30 u.** Eerste communie
voor **VBS SASK.**

**De omhalingen dit weekend zijn
bestemd voor de Katholieke media
naar aanleiding van Mediazondag**

**Zaterdag 20 mei in ST
10.30 u.** Vormselviering.

**Zaterdag 20 mei in HK
Er is geen viering om 18.00 u.**

**Zondag 21 mei in ST
10.30 u.** Eucharistieviering
voor Hedwig Boone, echtgenote
van Victor Jansoone.

Uit de liturgische kalender

**Zondag 14 mei:
Zesde Paaszondag:**
*Ik zal de Vader vragen en Hij zal u een an-
dere helper geven (Joh. 14, 15-21).*

**Zondag 14 mei:
H. Bonifatius, vierde ijsheilige:**
Bonifaas is een Romeinse burger
die in 307 de marteldood sterft on-
der keizer Diocletianus.

**Zondag 14 mei:
H. Mattias, apostel:**
Mattias is Jezus gevolgd vanaf zijn
Doopsel tot zijn Hemelvaart. Daar-
om is hij door Petrus voorgesteld
om in de groep van de Twaalf de
plaats van de afvallige Judas in te
nemen. Mattias wordt door het lot aan-
gewezen om getuige te worden van
Jezus' verrijzenis.

**Maandag 15 mei:
H. Dymphna, maagd en martelares:**
Volgens de legende zou Dymphna
de dochter zijn van een heidense
koning van Ierland. Zij ontvlucht
haar vader en zoekt een schuilplaats
in de streek van Geel waar zij door
haar vader ontdekt wordt en ver-
moord, samen met priester Gere-
bernus die met haar gevlucht is. Ze
worden sedert meer dan duizend
jaar vereerd te Geel waar zich twee
sarcofagen en een inscriptie bevin-
den.

**Maandag, dinsdag en woensdag
na de zesde paaszondag zijn de
Kruisdagen. Er wordt bijzonder ge-
beden voor de vruchten der aarde
(vaak met processie).**

**Donderdag 18 mei:
Hemelvaart van de Heer.**
*Zie, Ik ben met u alle dagen
(Mt. 26, 16-20).*

**Donderdag 18 mei:
H. Johannes I, paus en martelaar:**
Paus Johannes I (523-526) wordt
slachtoffer van de vervolging, on-
dernomen tegen de Katholieke kerk
door de Ariaanse koning Theodo-
rik, die vanuit Ravenna over Italië
regeert. Johannes wordt door de ko-
ning gevangen genomen en sterft
de hongerdood te Ravenna.

**Begin van de noveen naar Pinkste-
ren toe: 'Kom, Heilige Geest'.**

**Zaterdag 20 mei:
H. Bernardinus van Siëna, priester:**
De Franciscan Bernardinus van
Siëna (1380-1444) zet het werk ver-
der van de dominicaan Vincenti-
us Ferrer (5 april) als volkspredi-
ker en nodigt van Milaan tot Rome
de christenen uit boven een ver-
scheurde wereld uit te zien. Hij pre-
dikt in alle dorpen de oneindige lief-
de van God en stelt de naam van
Jezus voor als toevlucht tegen alle
kwalen.

Leven op en rond de parochies

LITURGISCHE VIERINGEN
De eucharistievieringen gaan door
volgens de raadgevingen van de Na-
tionale Veiligheidsraad.

SECRETARIATEN
Sint-Thomas van Kantelberg
Brieversweg 332
Dinsdag van 9.30 tot 11.00 uur
Vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur
050 35 55 78
federatiesintkruis@gmail.com

Heilige Kruisverheffing
Pastorieweg 15
Maandag van 09.30 tot 11.30 uur
050 35 45 84
hkruisverheffing@gmail.com

U kunt ook veel informatie vinden
op onze website
www.parochiessintkruis.be

OPENKERKEN
De kerkgebouwen zijn open voor
persoonlijk gebed en bezinning.
Heilige Kruisverheffing:
dagelijks van 09.30 uur tot 17.00
uur.
Sint-Thomas van Kantelberg:
elke woensdag van 14.00 tot 15.00
uur.

PAROCHIAAL ZANGKOOR
Repetitie **elke 1ste en 3de woens-
dag om 19.00 uur** in de Emmaüs-
kapel..

**GEMENGD ZANGKOOR CAN-
TATE**
Er is repetitie op **maandag 15 mei
om 20.00 uur** in de kapel van Sint-
Thomas.

FACEBOOK
Neem een kijkje op de facebookpa-
gina van onze federatie - je hoeft
daarvoor geen profiel te hebben
of aan te maken - op de pagi-
na [https://www.facebook.com/Fede-
ratie-Sint-Kruis-110030777310715](https://www.facebook.com/Federatie-Sint-Kruis-110030777310715)

Nog leuker zou zijn als je aanklikt
dat je de pagina leuk vindt.
Om deze pagina "op te leuken"
zijn alle tips of weetjes van Sint-
Kruis welkom. Indien zinvol voor

onze gemeenschap, plaatst paro-
chieassistente Lien ze dan op fa-
cebook. Ook foto's van activiteiten
van de verschillende werkgroepen
zijn leuk. Stuur alles door naar ker-
kenlien@gmail.com.

Wel opletten als u foto's doorstuurt.
In verband met de wet op de priva-
cy is het belangrijk dat al wie op de
foto staat akkoord is om die op fa-
cebook te zetten. Dus wil dit er ze-
ker bij vermelden dat Lien dit dui-
delijk weet.

ZONDAGSGEBED

Bij zesde paaszondag

Lieve Maria, u die wonder bent op onbevattelijke wijze, u die leven werd op ongeëvenaarde manier, u die genade werd in overvloed, tot u kom ik vandaag.

Hier sta ik, net als u, een moeder, in onmeetbare Liefde en oeverloze zorg, in overweldigende bekommernis en overstelpende genegenheid.

Hier sta ik, net als u, een moeder, in zorgen en pijn, in onwetendheid om wat wegglijdt als zand tussen mijn vingers, om wat groot en groots wordt, mijn vatten voorbij.

Ik bid u om groeiend vertrouwen. Ik geef alles uit handen en vertrouw het u toe.

Bénédicte Lemmelijn

Afscheid van de zusters van Maria van Pittem

Zoals altijd was het zangkoor van de partij om op de orgelklanken van Norbert hun beste zangstem boven te halen. Regine was koorleidster van dienst.

Het was een sfeervolle viering en er werd nog lang nagepraat tijdens de receptie.

Johan spreekt voor de zusters, waarna de receptie doorging.

Thema 'Geloof' centraal in komend Reiefestival

Fans van podiumkunsten moeten van **18 tot en met 20 augustus** in Brugge zijn voor het gloednieuwe Reiefestival.

Op locaties op en rond de reien zullen veertien nationale en internationale kunstenaars gespreid over meer dan 50 speelmomenten unieke creaties maken die geïnspireerd zijn door het thema **'Geloof' en het rijke erfgoed van Brugge**

Verrassende locaties zullen tot leven komen tijdens theatervoorstellingen, performances, installaties, concerten en processies. De creaties werden gekozen uit meer dan honderd inzendingen na de lancering van een open oproep.

Het Reiefestival zal zowel betalende als gratis voorstellingen aanbieden. De ticketverkoop start op 3 mei. In het festivalcentrum in Salon Arents (Dijver 16) zal je terecht kunnen

voor tickets, info of om iets te drinken.

Ontdek het volledige programma op www.reiefestival.be

Een luisterend oor, een helpende hand

ZIEKENBEZOEK OF COMMUNIE

Je bent ziek of hoogbejaard ...

Je kan niet naar de eucharistieviering komen: dan kan de H. Communie aan huis gebracht worden. Contacteer pastoor of diaken (zie colofon).

Je wenst bezoek van een parochiale medewerker, contacteer Hedwin De Cuyper 0496 15 16 53 (Sint-Thomas)

TELE-ONTHAAL:

PRATEN IS DE EERSTE STAP, BEL 106.

Vragen over relatieproblemen, eenzaamheid, gezondheid, verslaving, depressie, zelfdoding...? Tele-Onthaal is bereikbaar 24 uur op 24, 7 dagen op 7, telefonisch via het noodnummer 106 of online via www.tele-onthaal.be.

ZELFDODING

Vragen over zelfdoding? Je kan anoniem terecht op het **gratis noodnummer 1813**.

Liever chatten dan praten?

Surf naar de website, dagelijks van 19.00 tot 21.30 uur www.zelfmoord1813.be

FINANCIËLE OF

MATERIËLE NOODSITUATIE

Contacteer de Sint-Vincentiusvereniging St-Kruis

0476 30 80 87

of Open Balie, Baliestraat 5, Brugge, elke dag van 10.00 tot 11.30 uur, telefoon 0493 88 46 87

antoon.vandeputte@telenet.be.

NOOD AAN ONDERDAK

24 uur op 24 en 7 dagen op 7:

Regionale Crisisopvang, Katelijnevest 15, Brugge, tel. 050 66 30 81 crisisopvang@cawregiobrugge.be

Zie ook onze website

www.parochiessintkruis.be

Even bezinnen

De vrome kudde

Financiële planning Ingezonden door Jan Umans

Johan was vrijgezel. Hij woonde nog bij zijn vader en werkte voor het familiebedrijf. Toen hij het fortuin van zijn vader zou gaan erven, besloot hij een vrouw te zoeken om zijn fortuin mee te delen.

Op een zakendiner viel zijn oog op de mooiste dame die hij ooit had gezien. Haar schoonheid was adembenemend. Hij benaderde haar en fluisterde in haar oor:

– Ik ben maar een gewone man, maar binnen enkele weken zal mijn vader sterven en erf ik zoo miljoen.

De dame was onder de indruk en vroeg hem zijn visitekaartje. Drie dagen later huwde ze zijn zieke vader

Hongaarse wijsheid Ingezonden door Louis Molnár

Barátok: olyan emberek, akik jól ismernek és mégis szeretnek. Vrienden zijn mensen die me goed kennen en me toch graag hebben.

Annyira sokoldalú, hogy az már gömb. Er zijn mensen die zo veelzijdig zijn dat zij veeleer rond zijn.

Azok, akik nem tudnak magukon nevetni, meghagyják ezt a feladatot másnak. Diegenen die niet met zichzelf lachen kunnen, laten dat over aan de anderen.

UIT DEN GROOTEN VOLKSKALENDER VAN PAUL VAN ZUMMEREN

Kristien VAN ZUMMEREN

Deze week krijgen we weer de jaarlijkse confrontatie met de gevreesde Ijsheiligen: Sint-Mamertus, Pancratius en Servatius (11, 12 en 13 mei). Soms wordt ook Bonifacius daarbij vernoemd: **TOT BONIFAAS, DIE STRENGE BAAS, WEES VOOR VRUCHT, OP VORST BEDUCHT!**

Vroeger werd op het land een heksen- of duivelspaternoster gelezen ter ere van de koude heiligen met de bedoeling hen te vermurwen en het weer te doen keren. Een gedeelte van die Paternoster gaat als volgt:

DE DRIJ SANTEN VAN DE KOUWE, TWEE JONGE EN ENE OUDE, GINGEN TESAMEN DOOR HET LAND, ELK MET KOUD GOED AL IN DE HAND.

DE ENE MET EEN BALLEKEN SNEEUW, DEN TWEEDE MET EEN KEGELKEN IJS, DEN DERDE DIE WAS GRIJS EN WIJS, EN HIJ DROEG NIEMANDALLE, DALLE, GEEN KEGELS EN GEEN SNEEUWBALLEN.

SANTE, SANTE, MET DE KRONE, MAAK ONS RAP HET WEDER SCHONE.

Die derde Ijsheilige - blijkbaar dus de oudste - moet Mamertus zijn geweest, luidens volgende spreuk: **AL IS MAMERTUS OUD EN GRIJS HIJ HOUDT VAN VRIEZEN EN VAN IJS.**

HET HEILIGENBOEK

Bernardus van Clairvaux

Vanwege zijn engagement voor wereldlijke aangelegenheden wordt Bernardus van Clairvaux (1090-1153) ook 'ongekroonde paus en keizer van de eeuw' en 'aartsvader van het Europese gevoel' genoemd.

In zijn brieven aan hoogstaande figuren uit zijn tijd neemt hij geen blad voor de moed.

In kernachtige zinnen slaagt hij erin om door te dringen tot de kern van maatschappelijke, sociale en persoonlijke problemen.

Zo vraagt hij zich af in een brief aan paus Eugenius III: 'Hoe kun je volledig en echt mens zijn, als je jezelf verloren hebt?'

En in een brief aan aartsbisschop Hendrik van Boisrogues staat te lezen dat hij 'graag wil zwijgen; de nood van de armen echter zwijgt niet'. Zijn bezorgdheid om degenen die niets bezitten en hierdoor niets betekenen voor de maatschappij, vinden we ook terug bij de huidige paus.

Franciscus streeft naar een 'arme Kerk', een 'Kerk voor de armen',

want de armen zijn de 'bevoorrechte leermeesters in onze kennis van God' (toespraak in het Romeinse vluchtelingencentrum Astalli, 10 september 2013).

De enige manier waarop de mens God kan benaderen is door de liefde.

Volgens Bernardus moet de mens hiervoor de 'twaalf trappen van nederigheid' afdalen. Pas dan kan de menselijke ziel, ontdaan van hoogmoed, zichzelf toestaan God te leren kennen.

Met het mystieke web van ontelbare beschouwingen dat Bernardus rond het Hooglied weeft (86 preken), blaast hij de taal van de hoofse liefde nieuw leven in.

'Jullie willen van mij horen waarom en met welke maat je God moet liefhebben. Ik zeg jullie: de reden waarom we God moeten beminnen is God zelf en de maat is mateloos liefhebben.' (De diligendo deo, 1,1) 'Niet met voetstappen wordt God gezocht, maar met stappen van het verlangen. Het geluk-

kige vinden verdrijft het verlangen niet maar vergroot het.' (Sermones super Cantica Canticorum, 84,1)

'God is een grote berg waarin alle schatten van wijsheid en kennis verborgen zijn, waarin de hele waarheid van de menselijke natuur en de hele rijkdom van de Godheid woont.' (Sermones de diversis, 33,8-9)

Vanaf zijn kindertijd koestert Bernardus een grenzeloze verering voor Maria, die hij met de tedere verering van een zoon bemint. In haar ziet hij de herinnering aan zijn eigen moeder, die sterft als hij zestien is.

Later verheft de Doctor Marianus de moeder van Jezus tot 'moeder van Clairvaux'. In een beroemde preek vergelijkt hij haar met de ster die de zeelieden volgen om niet van de koers af te dwalen: 'Als je Haar volgt, verdwaal je niet' (Homilia super Missus est, II,17).

Op zijn reizen door alle delen van Europa imponeert Bernardus zijn

publiek niet zozeer door de charme van het woord, maar vooral door de uitstraling en overtuigingskracht van zijn persoonlijkheid.

Als profetische boetepredikant ijvert hij voor het herstel van de vervallen kerk en voor de heiligheid van priesters en bisschoppen.

De denkwijze en methode van de scholastiek drukken een stempel op hem. Hij laat 350 preken, meer dan 500 brieven en een aantal verhandelingen na.

In al deze teksten vinden we heel wat levenswijsheid terug. Drie treffende voorbeelden zijn: 'Als je verstandig bent, word je een waterbekken en niet een afvoergeul. Deze ontvangt en vergiet het water bijna gelijktijdig. Een waterbassin echter wacht tot het helemaal vol is en geeft zo verder wat overstromt zonder zelf iets te moeten inboeten.' (Sermones super Cantica Canticorum, 18,3)

'Met olie kun je verlichten, je kunt ermee voeden en zalven. Hij laat de vlam branden, voedt het lichaam en vermindert de pijn. Olie is licht,

voedsel en geneesmiddel in één.' (Sermo 15) 's Avonds blijft de klacht en 's morgens keert de vreugde terug. Ik geef me 's avonds over aan de pijn om dan te kunnen genieten van de vreugde van de morgen.' (Scriptorium Claravallense, Sermo 3)

In de schilderkunst wordt Bernardus van Clairvaux afgebeeld in habijt met staf, mijter, regelboek, witte hond, bijenkorf. Hij is de patroonheilige van de imkers, de veehouders en de waskaarsenmakers. Hij wordt aanroepen tegen bezetenheid, kinderziekten en noodweer.

Tom Zwaenepoel, Het Heiligenboek.

Levenswijsheid van honderd en enige heiligen, Lamoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7.

Dit boek is helaas uitverkocht.

BOEK FAMILIEVERHAAL

Moeder en zoon

Ingrid Vander Veken

Op zeer inlevende wijze vertelt Ingrid Vander Veken het verhaal van de Nederlands-Belgische-Joodse Liesje Andriessse en haar zoon-tje die na een lange tocht de vervolging van de nazi's te ontsnappen, in juli 1944 in Auschwitz werden vergast. Door haar nagelaten oorlogsbrieven en andere familie-documenten herstelt zij de herinnering aan zwarte bladzijden. Het speelt zich af in Nederland en België, maar het boek vertakt zich ook naar Frankrijk, Spanje en Portugal, Engeland en de Verenigde Staten. En naar Indonesië, waar Liesjes ouders en broer, op de vlucht voor de kampen in Europa, terechtkomen in jappenkampen. Twee 'donkere' aspecten van de wereldoorlog komen zo samen: de Shoah in Europa en de oorlogsmisdaden van Japanners in de door hun legers bezette gebieden. Het drama is dat Liesje wil vluchten, maar daar niet in slaagt. Vander Veken brengt - weliswaar in vertelstijl - ook de administratieve mallemlolen in beeld waar-

in de vluchtenden terechtkomen. Het zuiden van Frankrijk bleek niet veilig.

„Geschiedenis is een optelsom van data en plaatsen. Een estafette van overwinnaars en overwonnenen. Een stoet van keizers, koningen en krijgsheren, hun vrouwen en kinderen, al dan niet wettig. Maar vooral een vergeetput voor de anonieme humus waarop ze groeit”, aldus de auteur.

Harde kern is het interview dat broer Lou Andriessse in het laatste jaar van zijn leven gaf aan het door filmmaker Steven Spielberg in 1994 opgerichte Institute for Visual History and Education. Geen tweedehandse herinneringen. Zus en haar zoon-tje maakten deel uit van het zesenzeventigste (!) konvooi dat vanuit Drancy bij Parijs naar Auschwitz vertrok. (eds)

Ingrid Vander Veken, Verloren, Vrijdag, Antwerpen, 2023, 276 blz., 24,50 euro, ISBN 978 94 6434 161 4

BOEK SAMENLEVING

Presentie en God

Rita Boeren e.a.

Andries Baart is als theoloog en filosoof de grondlegger van de presentiebenadering. Naar aanleiding van een meerjarig wetenschappelijk onderzoek formuleerde hij de presentietheorie in 2001 in zijn boek Een theorie van de presentie. Voor dit onderzoek werd het werk van buurtpastores gevolgd in oude wijken van Utrecht. Hun werk week sterk af van wat in de professionele zorg gewoon was.

Anders dan andere professionals werkten zij niet vanuit een bureau waar buurtbewoners naartoe kwamen als ze een probleem hadden. Deze pastores gingen zelf de straat op, om de buurtbewoners in hun eigen leefwereld op te zoeken. Daarbij gingen ze niet in de eerste plaats op zoek naar problemen, maar ze namen de tijd om een persoonlijke relatie met de buurtbewoners op te bouwen.

Voor de buitenwereld ziet de presentiebenadering er gewoon en al-

ledaags uit, maar er komt veel deskundigheid bij kijken. Die deskundigheid leidde tot het samenstellen van een nieuwe publicatie van Attent, met als titel "Presentie: Samen mens worden", in een redactie van Rita Boeren, Ina Koeman en Chris Smits.

Het boek stelt de presentiebenadering voor aan de hand van concrete verhalen. De presentiewerkers delen hun ervaringen met de lezer. Ze werken met en voor mensen in de marge of zijn aan de slag in andere pastorale werkingen en in de zorgsector. Hun getuigenissen over presentie en over wat presentie doet, zowel met de ontvanger van presentie als met de presentiewerker zelf, zijn inspirerend.

Baart zelf duidt in het boek zijn benadering als 'in zorg elkaar als God nabij blijven'. dat is een intrigerende zin. Ina Koeman werkt dit verder uit: 'God is presentie'. Deze godnaam komt voort uit de barmhartigheid. In de Bijbel is het zo dat de

relatie tussen God en mens pas betekenis krijgt als die zijn weerslag krijgt op de relatie tussen mens en mens.. In de presentie gaat het om het opbouwen van relaties met een andere mens, in de eerste plaats de kwetsbare mens.

In het boek staan ook aanzetten voor het opstarten van een presentieplek. dat begint met 'exposure', onderdompeling in de wijk, instelling... en veel flexibiliteit. Presentiehouding is bovendien nabij zijn, geen afstand. (eds)

Presentie. Samen mens worden. (Rita Boeren, Ina Koeman, Chris Smits, red.), Uitgeverij van Attent, Netwerk voor maatschappelijke inze in Bisdome Antwerpen, 8 euro.